

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 216. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Szerda, 1936. szeptember 23.

Az új palotában

Uj, fényes palotájába semmit sem vitt át a régi hajlékból a Népszövetség: butorok, szőnyegek, diszes festmények mind mások, mint a régiak, pompásabbak, méltóbbak a Népszövetség rendeltetéséhez. Csak a multat nem rekeszthette künn, a mult gondjait és vétkes örökségét, terhes büneit. A mult szellemét, amely percek alatt éppoly urrá lett az új palotában, mint a régiben volt. A költözökös során magával vitte elháríthatatlanul időszerű kérdéseit a Népszövetség. Sőt a két közgyűlés közötti idő újabb aggasztóan súlyos feszültségi felületeket és problémagócokat teremtett a még meg nem oldott régi ügyek egyre zavarosabbá váló káoszában.

A Népszövetség úgy járt, mint az ope-rette Rip van Winkléje, aki hosszas álmából felébredve, rémülten eszmélt rá az idő múlására. Genfben mindaddig azt remélték, hogy az idő elősegíti a problémák kedvező megoldását. Most, a közgyűlés meggyén pedig látniuk kell, hogy az idő csak érleli az eseményeket, de a mitét végrehajtását, amellyel a megérlelt kelevényt felfakasszák, továbbra is Genftől várják. Kirívó példája a Népszövetség végtelen inaktív politikájának az abesszin-kérdés. Mindaddig, amíg Afrikában az ágyuk dörögtek, a Népszövetségnek csupán cselekvőképtelensége nyert újabb bizonyítékot, most azonban az abesszin-kérdés mint jogi probléma, a Népszövetség maradék erkölcsi presztizsét kezdi ki és ezzel újból beigazolódott, hogy a halogatás politikája nem segíti elő a kérdések megoldását.

Az abesszin-kérdés jelenleg még egyáltalán nem nyert elintézést és máris egy új, sokkal veszélyesebb ügy, a spanyol polgárháború ügye fenyegeti válsággal a Nemzetek Szövetségét. Európa ma két pártra szakadtan szemléli a spanyol eseményeket és tartani lehet attól, hogy ha a madridi kormány a Népszövetség közgyűlésén vádat emel a spanyol felkelők erkölcsi és anyagi támogatása ellen, úgy az államok egész sora nyíltan ki fogja jelenteni, hogy a burgosi nemzeti kormányt ismeri el hivatalos spanyol kormányként. Ez könnyen válságos helyzetbe hozhatja a Népszövetséget, amelynek a legitimitás és az ökológ egyre nehezebben tisztázható kérdésével kell megküzdenie. Jog szerint a gori abesszin kormány a hivatalos, akárcsak a Madridban székelő spanyol kormányzat. Az események azonban soha nem állanak meg egy-egy népszövetségi közgyűlés befejeztével és a Népszövetség most, hogy új palotájában összeült, ismét a befejezett, vagy cselekvés közben lévő tények egész sorával áll szemközt.

Mulasztás a Népszövetség részéről, hogy nem vette kezébe a közvetítő szerepét a spanyol polgárháború ügyében és ezzel nem vette elejét milliárdokat érő mükincsek és százezernyi emberélet pusztulásának. Két hónappal ezelőtt talán még hatalmában lett volna, hogy megfékezze a polgárháborút, vagy legalább enyhítse borzalmait. Ugyátszik abban a percben, amikor az emberi vért nem valahol messze Afrikában, hanem valamelyik európai kultúrország területén ontják, a Népszövetség még attól is óvakodik, hogy megfelelő fegyveres erő híján erkölcsi súlyával fellépjen. Az abesszin háború idején legalább dörgedelmes szónoklatokat hallhatott a világ közvéleménye a Népszövetség szónoki emelvényeiről, a borzalmas spanyol vérontást azonban mindaddig némán és a rendkívüli tanácsülés összehívásának mellőzése nézte a genfi fórum.

Zavarok Genfben...

Hága dönt Abesszinia népszövetségi tagsága felett

Olaszország kilép a Népszövetségből — Támadja az abesszineket az angol és a francia sajtó

Anglia nem adja fel Földközi-tengeri pozícióját

Alig egy napja, hogy a népszövetségi közgyűlés összeült és a genfi helyzet lényegesen elmérgesedett. Amitől tartani lehetett, bekövetkezett. Az abesszin delegációnak és a négusnak Genfben való jelenléte *súlyos bonyodalma-
kat okoz.* Az eredeti terv szerint a megbízóleveleket felülvizsgáló bizottság már hétfőn megállapította volna, hogy

az abesszin delegáció nem jogosult résztvenni a közgyűlésen, mert nincs önálló abesszin kormány.

Az abesszin küldöttség kivonulása után a helyzet megmentése érdekében *Calvedra* argentin külügyminiszter foglalta volna el a népszövetségi közgyűlés elnöki helyét. *Calvedra* szöveg-gezte ugyanis meg 1932-ben a délamerikai államok nyilatkozatát, amely a nem békés uton történt területi változásokat nem ismeri el. Az elgondolás nem valósulhatott meg, mert már a felülvizsgáló-bizottság összeállításánál súlyos nehézségek merültek fel. A bizottságban egyik delegáció sem akart résztvenni, míg végül Anglia és Franciaország képviselői bejelentették, hogy hajlandók jelöltséget vállalni a bizottságban.

A nehézségek azonban nem ültek el. *Limburg* hollandi megbízott az északi országok nevében követelte, hogy a kérdést terjesszék a hágai nemzetközi bíróság elé. Ugyanakkor

**Csehszlovákia, Oroszország és Törökország képviselői a spanyol ügyvel kapcsol-
ták össze a kérdést és tiltakoztak az abesszineket kizárása ellen.**

Ez a három delegáció csak abban az esetben enged az abesszin kérdésben, ha Spanyolország ígéretet kap, hogy Portugáliára nagyobb nyomást gyakorolnak a semlegességgel kapcsolatban.

Az abesszinek álláspontja

Martin dr. az abesszin delegáció főmegbízottja kijelentette, hogy amennyiben a Népszövetség teljes ülése nem ismerné el a delegáció megbízólevelének érvényes voltát, úgy beadvánnyal fordulnak a hágai nemzetközi döntőbírósághoz. Az abesszin bizottság egyébként közleményt adott ki, amelyben megismétli, hogy joga van a Népszövetség munkájában résztvenni és a megbízólevelének érvényességét a Népszövetség köteles elismerni. Az a tény,

szövetség szónoki emelvényeiről, a borzalmas spanyol vérontást azonban mindaddig némán és a rendkívüli tanácsülés összehívásának mellőzése nézte a genfi fórum.

A Népszövetség új palotája szebb és impozánsabb, mint a régi volt, a problémák azonban, amelyek a falak között elintézésre várnak,

hogy az olasz csapatok bevonultak Addis-Abe-bába és megszállva tartják az ország egy harmadát, az abesszin bizottság megbízólevelének érvényessége szempontjából, a közlemény szerint nem bír nagy jelentőséggel, mert Abesszinia kétharmadrésze a Goreban megalakult új abesszin kormány fennhatósága alatt áll.

Genfből jelentik: A mandátumokat igazoló bizottság tegnap zárt ülésen egyhanguan elhatározta, hogy

az abesszin delegáció elismerése ügyében a hágai nemzetközi bírósághoz fordul döntésért. A hágai nemzetközi bíróság lesz hivatva megállapítani, vajon az abesszin delegációnak joga van-e megjelenni a népszövetségi közgyűlésen.

A határozat kihirdetése után nemzetközi jogászokból álló kis bizottság tanácskozik arról, hogy mindaddig amíg a válasz Hágából megérkezik résztvehet-e az abesszin delegáció a Népszövetség tanácskozásaiban.

Általános a vélemény, hogy a határozat követ-keztében az *olasz delegáció vissza fog vonulni mindaddig, amíg a hágai nemzetközi bíróság döntése meg nem érkezik.* Ez a döntés valószínűleg a Népszövetség jelenlegi közgyűlésének ideje alatt nem érkezik meg. (Rador)

Litvinov elégedetlen . . .

Az angol és francia sajtó ingerülten foglalkozik a négus váratlan genfi utjával. Az angol lapok szerint az egyedüli helyes intézkedés az lenne, ha a mandátumokat felülvizsgáló bizottság minden tekintet nélkül *megtagadná a hozzájárulást az abesszin küldöttség mandátumainak igazolásához.* Több lap lehetségesnek tartja hogy ha az abesszin kérdés ma estig nem intéződik el, akkor

Olaszország kilép a Népszövetségből.

Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Olaszország locarnói magatartását is a népszövetségi döntéstől teszi függővé.

Népszövetségi körökben feltűnést keltett *Litvinov* olaszellenes magatartása. *Litvinov* ugyanis egyáltalában nem osztja az abesszin ügyben Anglia és Franciaország véleményét s *ő legfőbb mozgatója annak a csoportnak, amely minden áron hozzá akarja juttatni az abesszin küldöttséget a népszövetségi mandátumhoz.* Különben is elégedetlen a szovjet népbiztos azzal is, hogy a francia-szovjet szerződés létrejötte ellenére sem történi meg a két ország között a komoly közeledés és hogy a többiben kitűzött vezérkari összejövetelt eddig mindig elhalasztották. Azért is elégedetlen *Litvinov* az abesszin-ügy eddigi elintézési módjával, mert attól tartanak, hogy a *madridi baloldali kor-*

aggasztóan súlyosak és veszélyesek. Kérdés: nem késett-e el a Népszövetség új otthonának megteremtésével? Az előtérben álló kérdések legtöbbször már az emberkézépítette falakon, túl a népszövetségi kereteken és ezeknek a problémáknak intézményes megoldása már már alig remélhető.

**Alkalmi
bevásárlás!**

VAJDA posztóáruházban

**Str. Eminescu No. 15.
Reclám árak!
Mercur bevásárlási hely**

mányt is hasonló sors ér, a felkelők kerekednek felül és a baloldali spanyol irányzatnak menekülni kell. Erre az esetre lenne szükség a precedens megteremtésére, amely most az abesszin kérdésben kínálkozik a Népszövetség számára.

Az abesszin delegáció genfi szereplésével kapcsolatban a „Morningpost” a következőket írja:

A kivégzésre kirendelt szakasz megtagadta az ítélet végrehajtását és Abesszinia még a Népszövetség tagállama. Most már csak a népus személynének helyzete vár tisztázásra, de ez csak akkor következhetik be, ha kiüzi az olaszokat országából. Ebben az esetben ismerheti el csak a Népszövetség a gori abesszin kormány jogi személyiségét. A Népszövetségnek azonban nem áll érdekében, hogy újból ellenségeskedést szítson a nemzetek között.

Tekintélye már ugyanis a minimálisra süllyedt akkor, amikor üres érvek alapján az abesszin szuverenitás megőrzése mellé szegődött.

A „News Chronicle” értéktelennek mondja az abesszin delegáció ideiglenes elismerését is, mert hiszen éppen a Népszövetség volt az, amely megengedte, hogy egyik tagállamát térdre kényszeríték. (Rador)

A népus váratlan genfi megjelenésével kapcsolatban a „Journal” a következőket írja:

A legnagyobb pesszimizmus és nyugtalanság vett erőt a népszövetségi delegátusok körében a legközelebbi jövőt illetően. Az olasz kormány nagy megütközéssel fogadta azt a hírt, hogy az abessziniai ügyben a hágal nemzetközi bíróságot fogadják el döntő fórumként. Az olaszok tudatában vannak annak, hogy az ítélet kedvezőtlen lesz rájuk nézve és ezen az alapon az abesszin delegátusok majd törvényadta joguknál fogva megjelenhetnek a népszövetségi közgyűlésen.

A francia sajtó a népszövetségi eseményeket az ország biztonsága szempontjából bírálja. A lapok szemrehányással illetik a kisállamokat merev logi álláspontjukért és keserűséggel állapítják meg, hogy a Szovjet sem támogatta a francia és angol politikát.

Rómából jelentik: A népszövetségi események alakulása ismét megszüntette Olaszország érdeklődését Genf iránt és alaposnak látszik az a vélemény, hogy ha az események továbbra is így folytatódnak, Olaszország kilep a Népszövetségből. Az olasz sajtó a hangulatnak megfelelően nem foglalkozik a genfi eseményekkel, annál jobban érdeklődik azonban a külsőben álló Locarno konferencia kérdése. A „Tribuna” azt kérdezi, hogy ha Angliának olyan fontos, hogy Németország hozzájáruljon a keleti egyezményhez, akkor miért nem gondoskodik arról, hogy a Földközi tengeren is létrejöjjön a normális helyzet. A lapok szerint Olaszország csak hetedrangu kérdésnek tartja a Népszövetséget és az olasz politika hátat fordít Genfnek. Az olasz sajtó szemmel láthatólag a népszövetségi eseményeknél jóval nagyobb fontosságot tulajdonít a Hitler-íjnak római tartózkodásának.

Előkészületek a leszerelési konferenciára

A népszövetségi közgyűlés ma délelőtti ülése a megalakulás formáival telt el. A közgyűlés megalakított öt albizottságot és a napirenden lévő kérdéseket a bizottságok elé utalták. Délelőtti 11 órakor összeült a mandátumokat igazoló bizottság, amely tudomásul vette az abesszin küldöttség hozzá intézett átírását.

Londonból jelentik: Sir Hoare, a tengerészeti hivatal első lordja, visszatérve Földközi tengeri szemleutjáról, így nyilatkozott a sajtó képviselői előtt:

— Szó sem lehet arról, hogy lemondjunk Földközi tengeri helyzetünkről, vagy hogy megfutamodjunk. Bátran szembenézünk az új és súlyos problémákkal, hogy helyzetünket biztosíthassuk. Nem fenyegetünk egyetlen államot sem, pusztán a józan ész parancsának engedve biztosítjuk a birodalom legtávolabbi részéit összekötő tengeri utvonalat. Csak félreértésen alapulhat az olasz sajtó-

nak az a többször hangoztatott kívánsága, hogy tisztázzuk új Földközi tengeri politikánkat. Nincs új Földközi tengeri politikánk, továbbra is a legbarátságosabb viszonyban kívánunk élni a Földközi tengeri államokkal és így Olaszországgal is. Csupán gondoskodunk helyzetünk biztonságáról. A légi hadviselés megváltoztatta a Földközi tengeri stratégiai helyzetet, azonban hadászati helyzetünk forradalmasításáról szó sincs, csupán al-

Amerika irtóhadjárata a kommunizmus ellen

Londonból jelentik: A Daily Mail jelentése szerint a délamerikai államok összefogtak és kommunistaellenes frontot alakítottak. Brazília, Argentína, Paraguay, Uruguay, Bolivia kormányainak megbízottai tegnap Rio de Janeiroban megbeszélésre jöttek össze és elhatározták, hogy

Délamerikában irtóhadjáratot indítanak a kommunizmus ellen.

Megállapodtak abban, hogy valamennyi délamerikai állam segítséget nyújt egymásnak a kommunizmus leküzdésére.

Egyszerre indul meg a küzdelem a vörös vesztély ellen. Minden állam kötelezi magát, hogy a területükre menekült kommunistákat kiadják annak az országnak, ahonnan az elmenekült. A délamerikai államok azonban nem elégszenek meg azzal, hogy saját területükön végeznek a kommunizmus veszélyével. Első teendőjük az lesz, hogy

az Egyesült-Államokat felhívják, hogy ehhez a mozgalomhoz csatlakozzék. Azután Európához, Ázsiához és Afrikához fordulnak, hogy megszervezzék az egész világ harcát a kom-

kalmazkodunk az új helyzethez.

Párisból jelentik: A francia kormány kezdeményezéséből a leszerelési bizottságot össze fogják hívni. De l o s francia külügyminiszter javasolni fogja, hogy valamennyi fegyvergyár nemzetközi ellenőrzés alá kerüljön. A konferencia sikere érdekében meghívót küldenek Németországnak és Japánnak is. (Rador.)

munizmus végleges ledérására. Világbojkottot akarnak életbe léptetni Szovjetországgal szemben.

A délamerikai államok meg vannak győződve arról, hogy Oroszországot izolálják és elvágnak a világ többi államaitól. Oroszországban nagy elégedetlenség tör ki és a belső küzdelem fogja megbuktatni a bolsevizmust.

Több amerikai lap azt a vádat emelte Roosevelt elnök ellen, hogy az elnökválasztással kapcsolatban elfogadja a kommunisták támogatását. Illetékes helyen ezt a vádat a legerélyesebben megcáfolták.

Egyébként John Francis Wortl püspök, az amerikai katolikus szervezetek vezetője kijelentette, hogy

az Egyesült-Államokban hadjárat indul a kommunisták ellen.

Október 25-én az Egyesült Államok valamennyi katolikus templomában beszédek hangzanak el a kommunizmus ellen és ez lesz a hadjárat bevezetője.

Megnyilt Madrid felé az ut a felkelőcsapatok számára

Feladták Bilbaot a madridi kormánycsapatok — Nagyarányu fegyvercsempészt lepleztek le Belgiumban

Burgosból jelenti a Havas-iroda: Jague ezredes hétfőn egy fontos csomópontot foglalt el Maguedában, ahol több ut találkozik. Ez a pont 33 kilométernyire van Toledótól és 75 kilométernyire fekszik a fővárostól. Ez azt jelenti, hogy

megnyilt az út úgy Madrid, mint Toledo felé.

Bilbaóból érkezett jelentés szerint hétfőn este a bilbaói városi tanács tárgyalta Mola tábornok ajánlatát, hogy hántatlanul elvonulhatnak a baszk nacionalisták és a város adja meg magát. A kommunista és anarchista városi tanácsosok kivételével elhatározták, hogy

a várost átengedik a felkelőknek, mert úgyse tarthatnák sokáig a lőszerhiány miatt.

Mikor a határozatnak híre ment, az utcákon összeütközések támadtak és ezeknek sok sebesült áldozata van.

Amikor a spanyol nemzeti csapatok San-Sebastianból tovább elnyomulva elérték a nyugatra fekvő Oriá városát, hiába keresték itt azt a 140 gyermeket, akiket San-Sebastianból a szülők küldtek ki ebbe a kis hegyvidéki városba nyaralni. Kiderült, hogy a kormánycsapatok visszavonulásuk idején éjszaka kirángították a gyermekeket ágyukból, teherautókra ültették őket és magukkal vitték. Valamennyi ápolásra szoruló, gyenge testalkatú és beteges gyermek volt.

Tegnap este heves tengeri harc folyt le a kormány és a felkelők hadihajói között. Az ütközet azzal az eredménnyel járt, hogy a Libertate nevű kormánypartit cirkáló elsüllyedt.

Két spanyol kormánycsapatbeli hadihajó St.-Nazarie francia kikötőbe futott be és bejelentette a kikötő-parancsnokságnak, hogy a kikötőben vesztegelni szándékoznak és

nem kívánnak többé résztvenni a polgárháboruban.

Tegnap délben egy harmadik spanyol kormányhadihajó futott be St.-Nazariebe, amely szintén rendelkezésére bocsátotta magát a kikötői hatóságoknak. A hadihajók parancsnokai Párisba utaztak, ahol a spanyol követnél jelentkeztek. A három hadihajónak a háboru végéig a francia kikötőben kell maradnia.

Az antwerpeni kikötőben az utolsó pillanatban, az indulás előtt lefoglaltak egy hajót, amelynek rakománya üvegáruként volt feltüntetve, de kiderült, hogy

a hatalmas ládákban gépfegyverek és különféle hadianyagok vannak csomagolva a madridi kormánycsapatok számára.

A titkos fegyverszállítmányok ügyében a belga kormány tagjai ma este minisztertanácsot tartottak, hogy megállapítsák a hozandó intézkedéseket. Néhány nappal ezelőtt — mint ismeretes — az egyik vonathan egy otffelejített irattáskát találtak, amelyről kiderült, hogy azt a madridi spanyol kormány Belgiumba küldött futára vesztette el. Az iratokból megállapították, hogy a madridi kormány nagyarányu rendelkezéseket tett a belga fegyvergyáraknál.

Kiderült különben, hogy a belga szocialista párt főtitkára volt az összekötő kapcsolat a belga fegyvergyárak és a madridi kormány között.

A belga állami ügyészség szigorú vizsgálatot rendelt el ebben az ügyben.

**Holnap, csütörtökön mutatja be a CORSO-mozgó
Egy királynő leányévei**

(Mädchenjahre einer Königin)

c. filmröport, amelyet Ófelsége Maria királyné külön előadás keretében nézett meg a brasov-i Capitol mozgóban

Telefon: 565.

Jeavék elővételben már máról!

CORSO 5, 7½ és 9½ órák
Utóhátra!

Strogoff Mihály, a cár futárja.

Főszerepben: Adolf Wohlbrück.

A negyedik vérátömlesztés után:**Gyors tempóju javulást várnak Titulescu állapotában**

Visszatért a volt külügyminiszter életkedve — Abrami professzor pesszimista nyilatkozata után a nagybeteg diplomata állapotában hirtelen jobbulás állott be

Titulescu volt külügyminiszter állapotáról a fővárosi lapok St. Moritzba kiküldött tudósítói kedden már optimistább jelentéseket küldöttek. A jelentések szerint a vörös vérsejtek százezzerrel, a vérben lévő hemoglobinok 21 százalékról 30 százalékra emelkedtek. A csontvelőelemzés regenerálódási folyamatra mutat.

Ófelsége, II. Carol király több ízben érdeklődött Mihailescu ezredes, hadsegéd utján Titulescu állapota felől és a világ, valamint az ország minden részéből küldenek táviratokat Titulescunak St.-Moritzba.

A volt külügyminiszter megmentésén most összesen nyolc orvos fáradozik: Abrami professzor Párisból, dr. Brustlein orvos és ugyancsak orvos leánya St.-Moritzból, dr. André párisi orvos, dr. Branard és Rohr st.-moritzi orvosok, dr. Frumusanu és dr. Ciuca Bucuresti-ből. A harmadik vérátömlesztésnél számosan ajánlották fel vérüket, az orvosok dr. Brustlein orvoskissasszonyt vették igénybe, aki már az első transfúzióánál vérét adta. Az átömlesztés után Titulescu állapota javult.

A késő esti órákban érkezett jelentések a volt külügyminiszter állapotának súlyosbodásáról számolnak be. A Rador-ügynökség st.-moritzi jelentése szerint

a hétfőről kedde virradó éjszakán Titulescu rendkívül nyugtalan volt.

Dr. Brustlein tartózkodott a beteg mellett és miután attól tartott, hogy szivgyengeség állhat be, ami az emonia előrehaladott állapotában gyakori, kámforinjekciót alkalmazott. Az éjszaka folyamán magas láza volt a betegnek. Kedden reggel kilenc órakor javulás jelei mutatkoztak, a beteg megnyugodott és több órán keresztül jól aludt. Délben konzultációt tartottak dr. Ciuca, Rohr és André professzorok. A konzultáció után az orvosok már bizakodóbbak voltak, mint eddig, bár még nem lehet azt állítani, hogy a vörös vérsejtek megfelelő mértékben szaporodniának.

Titulescun az éjszakai órákban negyedszer haitottak végre vérátömlesztést, úgy, hogy egész vére csaknem teljesen kicserélődött. A vérátömlesztés átmeneti javulást idézett elő, de a volt külügyminiszter állapota ismét aggasztóra fordult. Abrami tanár kijelentette, hogy minden lehetőséget megtett, azonban véleménye szerint az orvosi beavatkozás már nem segíthet és a vég minden percben bekövetkezhetik.

Botrány Ciuiley mérnök**gyilkossági perének tárgyalásán**

Tita Cristescu huga „aljas gyilkosnak” nevezte a mérnököt

Bucuresti-ből jelentik: Az esküdtszék ma folytatta a Tita Cristescu meggyilkolásával vádolt Ciuiley mérnök bűnyüvének tárgyalását. Az esküdtszék több tanút hallgatott ki, így többek között az áldozat édesanyját és Gello Gregorian ügyvéd feleségét, a meggyilkolt volt szépségkirálynő hugát. Ez utóbbi vallomása közben hirtelen a vádlottak padján ülő mérnökhöz fordult és magából kikelten „aljas gyilkosnak” nevezte egymásután többször is. Foisoreanu elnök igyekezett a tanút rávenni, hogy térjen a tárgyra, de az ügyvéd felesége továbbra is a már említett szavakhoz hasonló kitételeket kiáltott a mérnök felé. Végül is a közönség soraiból lehurrogták a tanút. Erre az elnök felfüggesztette a tárgyalást és kiűritette a termet.

A Rador jelenti St.-Moritzból, hogy a déli órákban az orvosok, — dr. Ciuca, Rohr és Adree — megvizsgálták a beteget, majd ismét konziliumra ültek össze, amelynek során ismét beható vizsgálat tárgyává tették a vegyelemzéseket, valamint a betegség fejlődését.

Az orvosi tanácskozásról kilövet, a kezelőtanárok már sokkal derültebb hangulatban voltak, mint a betegség folyamán bármikor.

Jóllehet a vörös vérsejtek regenerálódásának folyamata még mindig nem elég gyors ütemű, a helyzet mégis kielégítőnek látszik. Most már gyors tempóju javulásra van kilátás. Az orvosok hangsúlyozzák, hogy Titulescu nagyobb

életkedvet mutat, hangulata javult. A nagybeteg politikus az orvosok rendeletére huslevest és yoghurtot vett magához. Titulescu egyébként igen határozott formában kért felvilágosításokat az orvosoktól betegségének lefolyásáról.

Az éjszakai órákban érkezett jelentés szerint Titulescu állapotában egyelőre nem állott be változás. A délután folyamán különben az orvosok újabb konziliumot tartottak. Éjszaka újabb orvosi bulletin kiadására kerül sor.

A fővárosban elterjedt hírek szerint:**Vaida-kormány következik**

— Argetoianu és Costachescu az új kormányban — Iorga lesz a kamara elnöke —
Tömegetüntetésre készül a nemzeti-parasztpárt

Bucuresti-ből jelentik: A „Tempo” jelentése szerint ismét kormányválságról beszélnek a fővárosban. Az újabb kombináció szerint az új kormánynak Vaida lenne az elnöke és a nemzeti-parasztpárt részéről Costachescu támogatná a kormányban Argetoianu is helyet foglalna. A parlament elnöke Iorga volna.

A belügyminisztérium engedélyezte a nemzeti keresztény pártnak október 26-ra, a fővárosba tervezett nagygyűlését.

A nemzeti-parasztpárt vezetősége nagy tömegetüntetést jelentett be, azonban mindeközben nem érkezett kérelem a belügyminisztériumhoz a gyűlés megtartásának engedélyezése végett. A nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottságának szeptember 26-án tartandó ülésével kapcsolatosan az Adeverul érdekes cikket ír, amelyben rámutat arra, hogy Maniu volt miniszterelnök nem óhajt semmiféle akadályt gördíteni Mihalache pártvezetésének útjába és annak kijelentésére készül, hogy a kisebbségnek akaratát alá kell vetnie a többség akaratának. Ennek megfelelően, állítólag a volt miniszterelnök nem is óhajt oly magatartás mellett kitartani, amely elválasztaná a pártvezetőséget többségének véleményétől. Általában azt remélik, hogy ezzel az esedékes nyilatkozattal a pártban Costachescu vezetésével csoportosult elégedetlenek teljes kielégítést nyernek és így a párt egysége tökéletesen ki-domborodik. Rámutatnak arra is, hogy

Mihalache a bizalmi kérdés felvetésére készül,

hogy így szabadkezettel nyerjen munkatervének végrehajtásához.

Az igazságügyminisztériumban egyébként megkezdtek az igazságszolgáltatás átszervezéséről szóló törvényjavaslat elkészítését.

A javaslat célja a jogszolgáltatás meggyorsítása és az igazságügyi hatóságok jobb megszervezése.

A terv szerint a Semmitőszéknél negyedik tagozatot is szerveznek.

A belügyminisztérium a bucovina-i megyék számára kiírt községi választásokat elnapolta. A bucovina-i községi választások új időpontja január 15., az ilfov-megyei községi választásokat pedig december 15-ikén tartják meg. Az elhalasztás indokolása, hogy a megyei prefekturák nem rendelkeznek megfelelő pénzüsszegekkel.

Két évi börtönre ítélték egy belgrádi futballistát

Belgrádból jelentik: Glaser Ferenc labdarugót, a B. S. K. „gölkirályát” két évi börtönre ítélték vigyázatlanságból okozott emberölés miatt. Glaser június 20-án egyik belgrádi fürdőben a mélyvizbe taszított egy uszni nem tudó fiatalembert, aki oly szerencsétlenül esett, hogy mire kihúzták a vízből, már halott volt.

Telefon 232.

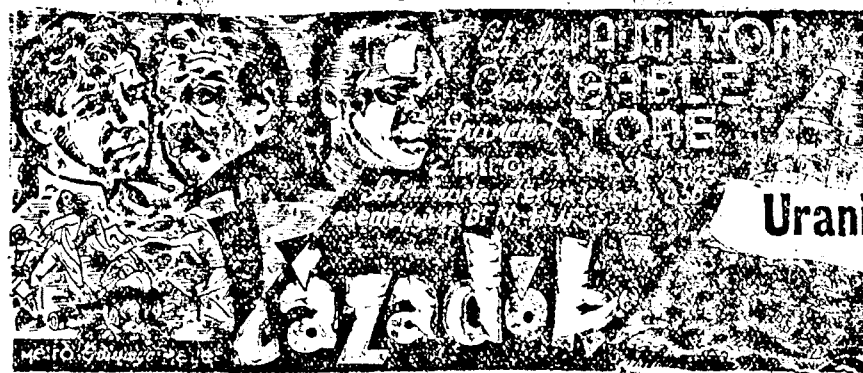
Gondoskodjon előre jegyről.

URANIA

Az előadások pontosan 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor kezdődnek

Róman, magyar és német felirattal

MA
PREMIER

MA
PREMIER

Fegyverben a földgolyó

A légi támadás és védekezés új, tudományos és technikai csodái

Irtai
WALDO ROBESON

A légiháborúnak Giulio Douchet olasz tábornok elmélete, a Douchetizmus tulajdonít a legnagyobb fontosságot. Douchet a jövő háborúinak eldöntését koncentrikus légítámadásokkal véli elérhetőnek. Az ellenséges országot Douchet szerint nem kell elfoglalni teljesen, elég, ha a légiflotta megsemmisíti a nagy ipari, vasúti és katonai gócpontokat és komoly pusztítást végez az ország nagyvárosaiban.

Láttuk e cikksorozat elején, hogy a világ mai felfegyverkezése mellett nehezen képzelhető el olyan légítámadás, amilyen a Douchetizmus megkíván, mert például Franciaország, vagy a szovjet teljes légi hadereje sem volna elegendő egy harminchat, vagy hegyvennyolc óráns légítámadás lefolytatására egy nagyváros ellen. A jövő azonban kétségtelenül a Douchetizmusé, ha figyelembe vesszük azt a végtelen gyors iramot, amelyben a világ légifegyverkezése folyik.

Az elmúlt öt év alatt a világ légihadereje körülbelül negyven százalékkal nőtt és ha a mai tempo folytatódik, akkor 1940-ben a világon kétszer annyi repülőgép lesz, mint amennyi most, 1936. nyarán van. A légifegyverkezés állandó növelése mellett igen figyelemreméltó a kereskedelmi és utaszállító repülőgépek számbeli gyarapodása és az a tény, hogy az egyes nagyhatalmak minden módon támogatják az urvezető-, illetve sportrepülő-mozgalom fejlődését. Amikor tehát a cikksorozat folyamán majd Amerika, Anglia vagy Franciaország légihaderejét ismertetjük, állandóan emlékeztünk kell arra, hogy a nagy személyszállító gépeket könnyű átalakítani bombavető gépekké, míg a kis sportrepülőkre csak egy-két réppuskát kell szerelni, hogy egészen használható vadász-, illetve üldöző repülőgéppé váljanak.

1940: a veszély éve

Igen, Giulio Douchet olasz tábornok elmélete teljesen helytálló lehet abban a háborúban, amely mondjuk 1940. táján kezdődik. Az akkori légifegyverkezési helyzet mellett igenis elképzelhető, hogy két nagyhatalom légiháborúját rövid napok alatt eldönthetik a légiflóták küzdelme. Egy akkori légítámadás az ország fővárosa ellen fegyverszlinettel, illetve a béketárgyalások megindításával végződhetik. A főváros pedig, amely a védő hőse a háborút eldöntő légítámadásnak, romokban heverhet.

Amikor a jövő lehetőségeiről írunk, nem szabad kizárólag a támadás hatásával foglalkozni, be kell számolni arról is, hogy a mai eredmények alapján milyen légvédelmi eszközökre számíthatunk. Ezek nagyrésze ma még kezdetleges stádiumban van, de idővel bizonyára annyira tökéletesíteni fogják őket, hogy aránylag hathatós védelemben részesíthetnek nagyvárosokat. Már ismertettük az önműködő léghárító itegeket, amelyek négy, vagy hat ágyúból állanak és egy önműködő villamos készülék a négy vagy hat ágyútorkot állandóan becélozva tartja a közelebbi ellenséges repülőgépre. Most kísérleteznek azonban két olyan találmánnyal, amely hihetetlen mértékben megkönnyíti majd a légítámadás elleni védekezést.

Igen nehéz egy város köré teljes védelmi gyűrűt vonni. Most azzal kísérleteznek, hogy egy város köré kötött léggömbök sorozatát eresztik fel a levegőbe. A léggömbökről alig észrevehető magassfénytűsgű árammal felített sodronyhidrókat eresztnek le. Ezekről ugyancsak villamosággal teletöltött hajsztóvekon acéldrótok függnek alá. Ilyen módon valóságban „légi drótkerítést” lehetne vonni egy veszélyben forgó város köré. A magassfénytűsgű villamosárammal felített „légi kerítésen” természetesen az ellenséges repülőgépek nem hatolhatnak át. A most folyó kísérleteken azt akarják elérni, hogy a léggömbök rögzítése tartósabb és biztosabb legyen.

A másik légvédelmi találmány sokkal nagyobb horderejű, mint a kötött léggömbök légvédelmi sorozata. Ezt a találmányt Nicholas Tesla, a híres

amerikai feltaláló és villamosági szakértő készítette. A találmány lényegét hétepcséles titkoként kezelik Amerikában, mert a Tesla-féle „légvédelmi halálfüggöny” az Egyesült Államok partvidékének védelmének akarják felhasználni. A találmány hatásáról azonban már sok minden kiszivárgott. Az elterjedt hírek szerint Nicholas Tesla áthalozhatatlan légvédelmi villamosfüggönnyel tud készülékével felelesztetni. Eszerint a központból adott jelre elkezdnek huzni a villamosgépek és másodpercek alatt fejszáll a levegőbe az elektromos „védőfüggöny” vagy porfüggöny, amely minden légítámadást visszaver. Harminc kilométer magas, több kilométer széles láthatatlan védőfal emelkedik a levegőbe. Abban a pillanatban, amikor az ellenséges repülőgép, illetőleg annak motorja a függönyhöz ér: a motor működése megszűnik és a pilótának nem marad más hátra mint siklórepülésre alkalmas leszállóhelyet keresni. A motort újra azért nem lehet begyújtani, mert a Tesla-féle függöny elektromágneses hatása ezt lehetetlenné teszi.

Nicholas Tesla világhíre és eddigi tudományos teljesítménye elég biztosíték arra, hogy nem egyszerű hírlapi kacsról van szó. Amikor 1935. telén a „New York Times” egy munkatársa kérdést intézett Teslahoz, erre a találmányra vonatkozóan a feltaláló kijelentette, hogy csakugyan dolgozik ilyen készüléken és az eddigi eredmények optimis-

Az új hadirepülőgépek

A repülőgépen hordozható tank és a szárazföldi repülőgépekhez tartozó légitörpédó amely a kilövés után külön légcavarral hajtva akár száz kilométert is maga mögött tud hagyni még a kísérletezés stádiumában van. Gyors iramban gyártják azonban az új hadirepülőgép-típusokat. Anglia például elfogadta már az új típusterveket és 1936. őszétől kezdve az angol légihaderő számára csak ilyen gépeket építenek.

Az új angol bombavető gépek óránként 300 mérföld (kb. 460 kilométer) sebességre képesek, „akció-rádiuszuk” pedig ezer mérföld (kb. 1500 kilométer). Ez az akció-rádiusz azt jelenti, hogy az új gépek közel háromezer kilométert tudnak meg-

távdesszik. Bizik abban, hogy készülékét tökéletesíteni tudja.

A nagyvárosok lakossága szempontjából a Tesla-találmány igen biztatóan hat. Hadászatiilag az is igen jelentős körülmény, hogy a Tesla-függöny egyszerűen foglyul ejti az ellenséges hadirepülőgépet. Ha az ellenséges pilóta siklórepüléssel leszáll, a gép a védő ország birtokába jut.

A repülő tank

A haditechnika az utóbbi időben egyre nagyobb méretekben alkalmazza az infravörös sugarakat a fotocellákat és az elektromos erőtvel új módszereket. Ezek mind hathatósan támogatják a nagyvárosok légvédelmét. Ugyanakkor azonban a támadás technikája is egyre tökéletesedik. A nehéz és könnyű bombavető gépek, a speciális éjszakai bombavetők, a zuhanva bombázó gépek, a bombavető és vadászrepülőgépekből álló „ikeregységek” fejlődése és tökéletesedése nagy feladatok elé állítja a nagyvárosok légvédelmének intézőit.

Új amerikai találmány a repülőgépen hordozható könnyű tank. A nehéz bombavetőgépek aljára könnyű gyors tankokat erősítenek, amelyeket a gépek az ellenséges hadállások mögött, vagy egyenesen a megtámadott nagyváros közvetlen közelében „ejtenek le”. Ez a leejtés a pilóták ügyességétől függ. Állandó, nagy gyakorlat és különleges rátermettség kell ahhoz, hogy a nehéz gép pilótája néhány méternyire a talaj fölött suhanjon el és alkalmas pillanatban a tankot leejtse. Magában a tankban nem ül ember: drótnélküli elektromos erőtvel kormányozzák.

A tank gépfegyverrel a leejtés pillanatában működésbe lépnek és ha kell, egy teljes félórán keresztül ontják a golyókat. Természetesen ehhez az is szükséges, hogy a repülőgép, amely a tankot leejtette, állandóan a közelben cirkáljon és a tankot vezető tiszt látcsövön tisztán kivehesse, hogy milyen alkalmas célpontok vannak a tank közelében. Egyes esetekben torpedóként is használhatják az ilyen tankot: dinamittal megtöltve a város ellen éreszthetik.

állás nélkül maguk mögött hagyni, mert az akció-rádiusz az a kör, amelyen belül a gépek megállás nélkül oda-vissza tudnak repülni. Ha számításba vesszük, hogy a brit légiflótának Gibraltárban, Máltában, Egyiptomban, Kis-Ázsiában, az adenit öbölnél és Indiában is több repülőgép-bázisa van, akkor nyugodtan állíthatjuk, hogy Anglia repülőgépeivel hatalmában tudja majd tartani Európa és Ázsia igen nagy részét. Anglia ezt is akarta, mert az angol közvélemény már régen rájött arra, hogy ma nem „azé a világ, akié a tenger”, hanem azé, akié a levegő.

Következő cikkünk:

A BRIT VILAGBIRODALOM KÉSZÜLŐDÉSE.

Megsemmisítette a chişineu-criş-i körorvos kinevezését a timișoara-i Tábla

A döntés szerint az egészségügyi minisztérium nem vette figyelembe a törvény rendelkezéseit

A timișoara-i tábla második szekciójának Perietianu-Sotirescu-Tigolănu-tanácsa ma tárgyalta azt a fellebbezést, amelyet a chişineu-criş-i körorvos állás betöltése ügyében nyújtottak be. Nemrégiben történt, hogy az egészségügyi minisztérium az arad-megyei Chişineu-Criş községbe dr. Bunteanu Dumitru orvost nevezte ki körorvosként. A kinevezés ellen az egyik pályázó: dr. Boldor Basil nevében dr. Bunteanu Cornel chişineu-criş-i ügyvéd fellebbezést jelentett be a timișoara-i Táblához, kérve annak megsemmisítését, azzal az indoklással, hogy az egészségügyi minisztérium nem vette figyelembe a törvény rendelkezéseit. A fellebbezésben rámutatott arra, hogy az egészségügyi törvény 201-ik szakasza szerint csak véglegesített orvos nevezhető ki, még pedig lehetőleg a legközelebbi helységben lévő. Ezzel szemben — mondotta a Táblához intézett beadvány — a kinevezett Bunteanu dr. csak segédorvos, aki nem rendelkezik az előírt két éves gyakorlattal sem.

Kedden foglalkozott az ügygel a Tábla, amely helyt adott a fellebbezésnek és megsemmisítette az arad-megyei körorvos kinevezését,

kimondva, hogy az egészségügyi minisztériumnak a pályázat eldöntésénél figyelembe kell vennie a törvény rendelkezéseit. A táblai döntés híre orvosi körökben feltűnést keltett.

Testvérharc a Roosevelt-családban az amerikai elnökválasztások miatt

New Yorkból jelentik: Az elnökválasztási harc mind nagyobb méreteket ölt és a Roosevelt-család kebelében testvérharcra is alkalmat adott. Az elnök legelkeseredettebb ellenkötése saját unokájára, ifjabb Roosevelt Tivadár ezredesre, aki London köztársasági párti jelölt érdekében azzal vádolta meg unokabátyját, hogy meg akarja dönteni Amerika alkotmányát és önkényuralmat kíván bevezetni.

Filléres gyors Bucuresti-be

a román-magyar futballmérkőzésre. A jegy ára oda-vissza 530 lei, szálloda teljes ellátás, mezősejty, autócár 400 lei. Indulás 8-án este 8 órakor, vissza indulás 5-én este 8 órakor. 4499
Jelelni Arad-on Lőbl hírlapirodában

Nagyarányu dollárhamisítást lepleztek le Timisoara-n

A bucuresti-i rendőrség folytatta le a nyomozást — Hat feltűnést keltő letartóztatás — Külföldön gyártották a hamis dollárokat

A bucuresti-i állambiztonsági rendőrség hatalmas méretű, a jelek szerint az egész országra kiterjedő dollárhamisító bünszövetkezetet lepleztek le. A bünszövetkezet eddigi letartóztatottjai szinte kivétel nélkül timisoara-iak, a bünyű szennációja azonban Bucuresti-ben robbant ki.

Schäffer timisoara-i kereskedőt ugyanis Bucuresti-ben tetten érték, amikor hamis dollárokat akart elhelyezni. Schäffert azonnal letartóztatásba helyezték.

A timisoara-i kereskedő kihallgatásakor elmondotta, hogy a hamis pénzeket egy Murgu nevű timisoara-i banktisztviselőtől és egy Klopfer nevű, ugyancsak timisoara-i órától kapta.

A bucuresti-i bünyűgyi hatóságok ezen a szálon vezették tovább a nyomozást, amely csakhamar meglepő újabb fejleményekkel járt. Tegnap este Timisoara-ra érkezett a bucuresti-i rendőrség két megbízottja: Ettimovici és Stavrat komiszárok. A két rendőrtiszt a Bucuresti-ben elfogott timisoara-i kereskedő által közölt adatokat igyekezett a további nyomozás során felhasználni. Első utjuk a Terminus-kávéházba vezetett, ahol Murgu Petru banktisztviselő, az ismert timisoara-i sportember és Klopfer Jenő volt órást tartózkodtak. A két rendőrtisztnek rövidesen sikerült a két, mit sem sejtő ember társaságába jutnia és csakhamar együtt kártyáztak mind a négyen.

A kártyajáték közben a két rendőrtisztviselő igyekezett néhány kérdést intézni Murguhoz és Klopferhez, akik gyanútlanul válaszolgattak. A kártyaparti váratlan fordulattal fejeződött be, amennyiben a két „bucuresti-i idegen” kijelentette, hogy

ők a bucuresti-i rendőrség komiszárai és Murgut, valamint Klopfert azonnal őrizetbe vették.

Reggel a két fővárosi rendőrtisztviselő folytatta a munkáját és a nap folyamán több kihallgatást eszközöltek. Kihallgatták Winternitz Lászlót, Winternitz Emanuel timisoara-i kereskedő fiát, Szidon János volt bankiravezetőt, Enuica Ioan volt adótitkárát, Matei Livius és Gerga pénzügyigazgatósági tisztviselőket. A vasárnap este letartóztatott két ember, Murgu és Klopfer nem tagadták, hogy bizonyos mennyiségű dollárt kaptak terjesztés, illetve értékesítés céljából. A náluk tartott házkutatás is eredménnyel járt, amennyiben nagyobb mennyiségű dollárbankjegyeket találtak náluk. Azonnal megállapították, hogy a dollárok között igen sok hamis volt, még pedig nemcsak címletében hamis, hanem a bankjegyek maguk is hamis készítmények voltak. Murgu és Klopfer kiöntették, hogy a hamisításról fogalmuk sem volt, a dollárokat Enuica Ioan volt adótitkárától kapták. Chemnitzky és Cot hamisítók a vasárnapról hétfőre virradó éjszaka előállították a rendőrségre Enuica Ioant, aki kijelentette, hogy a dollárokat ő is csak kapta, a hamisításban nem volt része. A vizsgálat során megállapították, hogy Enuica hamis dollárokat adott el Szidon Jánosnak és még másoknak.

Ötven darab hamis dollárt adott át Winternitz Lászlónak is, akit a rendőrség szintén letartóztatott. Winternitz beismerte, hogy dollárokat vásárolt és adott el, azonban nem volt tudomása arról, hogy a dollárok hamisak.

A nagyszabású hamispénzürtékesítési bünyűgy előzményeihez tudni kell, hogy Németh Zoltán dr., a bucuresti-i Europa utazási iroda igazgatója néhány nappal ezelőtt Timisoara-n járt és dollárokat vásárolt, majd azokat, mintán nem volt rájuk szüksége, tovább adta. A dollárokról kiderült, hogy hamisak. A rendőrségi nyomozás szálat Schäffer László timisoara-i származású fiatalemberhez vezettek, aki éveken keresztül a bankszakmában tevékenykedett és később Bucuresti-be költözött. Schäffer lakásán a rendőrség 3000 hamisított dollárt talált.

Szaka előállították a rendőrségre Enuica Ioant, aki kijelentette, hogy a dollárokat ő is csak kapta, a hamisításban nem volt része. A vizsgálat során megállapították, hogy Enuica hamis dollárokat adott el Szidon Jánosnak és még másoknak.

Szaka előállították a rendőrségre Enuica Ioant, aki kijelentette, hogy a dollárokat ő is csak kapta, a hamisításban nem volt része. A vizsgálat során megállapították, hogy Enuica hamis dollárokat adott el Szidon Jánosnak és még másoknak.

Felmentette a timisoara-i Tábla a pecica-i sertéscsempészési bünyű vádlottjait

A bünrészességgel vádolt exportőr nem tudott a manipulációról — Kihágásnak minősítette a felsőbb bíróság a nagy port felvert bünyűgyet

Nagy érdeklődés közepette folyt le a timisoara-i tábla Pavelescu—Safirescu—Butureanutanácsa előtt az annakidején nagy port felvert pecica-i sertéscsempészési ügyének tárgyalása. Mint ismeretes, az arad-i törvényszék annakidején Gules Todor községi tisztviselőt nyolc havi, Miscoi Petru községi irnokot hat havi és Iovanus Traian ismert exportőrt hét havi fogságra ítélte. Az elítéltek felbbezést jelentettek be a timisoara-i Táblához, amely most foglalkozott az ügyvel.

A Tábla előtt Lungulescu főügyész képviselte a vádat, aki a törvényszéki ítélet megerősítését kérte, majd Iovanus reprezentánsaként először dr. Gherman Dante arad-i ügyvéd szólalt fel. Rámutatott arra, hogy az arad-i törvényszék nem volt illetékes az ügyben, mert ha történt is valami, úgy azt csak kihágásnak lehet minősíteni, mert a kiállított és a sertések tulajdonjogára vonatkozó irat — nem közokirat. De kihágás miatt sem büntethető meg védeence, mert a közigazgatási hatóságok elmulasztották a kihágási jegyzőkönyv felvételét. Ebben a tekintetben különböző jogforrásokra hivatkozott az ügyvéd, aki Iovanus felmentését kérte. Az exportőr másik védője, dr. Petrovici Stefan arad-i ügyvéd a ténybeli védelmet adta elő és kifejtette, hogy az exportőr megbízottaival dolgoztattott, azok vásárolták össze számára a sertéseket és neki fogalma sem volt arról, honnan és milyen igazolványokkal vásárolnak állatokat. Az exportőr csupán a leszállított árut vette át, ha az iratok rendben voltak, viszont arra nem terjedhetett ki a figyelme, milyen módon szerzik meg az iratokat. Szintén felmentést kért. Utána Gules képviselőjében dr. Popa Petru fejtette ki védelemét, majd Miscoi védője szólalt fel.

Hosszas tanácskozás után hozta meg a Tábla ítéletét, amelyben teljes egészében helyt adott a védelem ál-

Schäffer vallomása nyomán történtek a timisoara-i letartóztatások.

A hamis dollárokról egyébként megállapították még, hogy

azoknak hamisítása nem az országban történt, hanem külföldön, ahonnan a hamis pénzt futárok hozták Romániába és főleg a nyugati határszéli városokban terjesztették.

Timisoara-n a hamis dollárok Murgu, Klopfer és Enuica Ioan révén terjedtek el. A rendőrség megállapításai szerint az utolsó napokban közel 700 hamis dollárbankjegyet terjesztettek el Timisoara-n, azonban a hamis dollárok forgalmahozatala már január óta folyik. A Schäffer lakásán talált dollárokról megállapították, hogy egy rendkívül ügyes cinkografus az egy dolláros címletű bankjegyekből tízdollárost, míg a húszdolláros címletekből 50 dollárost készített.

A dollárhamisítási ügy és az azzal kapcsolatban fogantatosított sorozatos letartóztatások híre Timisoara-n futóútként terjedt el és nagy feltűnést keltett, annál inkább, mert a letartóztatottak mind ismert timisoara-i emberek. Jelenleg a Bucuresti-ben letartóztatott Schäfferen, továbbá Murgun és Klopferen kívül letartóztatásban vannak Matei Livius, Enuica Ioan, Szidon János és Winternitz László. A letartóztatottakat még a mai napon Bucuresti-be szállították szembesítés végett. Az ügyvel kapcsolatosan előreláthatólag még több előállítás várható.

lásponájának és felmentette a vád alól mindhárom vádlottat.

Kimondotta a felsőbb bíróság, hogy abban az esetben is, ha beigazolódott volna a valóságban, még nem felelő iratok használata, a törvényszék nem volt illetékes az ügyet tárgyalni, mert kihágás, amely a büntető járásbíróhoz tartozik. Kihágás esetén sem hozható marasztaló ítélet, mintán a közigazgatási hatóságok nem vettek fel jegyzőkönyvet.

Arad-i rádióelőfizetők tömeges jelentkezése a postahivatalnál

Beidéztek mindazokat, akik a régi rádiónyugtákat nem őrizték meg

Ma a délutáni órákban nagy számban keresték fel az arad-i rádióelőfizetők a postahivatal rádióosztályát. Megirtuk annakidejéről, hogy az arad-i rádióelőfizetők bizottság járta végig, amely évekre visszamenőleg a rádiónyugták bemutatását kéri és a hiányzó nyugtákat feljegyzi. Az érdekelteket most megidéztek a posta rádióosztályára, ahol a postahivatali könyvekben megegyezően átvizsgálták, hogy az illetők a szóbanforgó időközökben csakugyan nem fizették-e ki a rádióilletéket, vagy pedig csak a nyugták elkallódásáról van szó. A postán ugyanis azon az állásponton van, hogy mindannal rádióelőfizető köteles a nyugtákat tíz évre megőrizni. Eddig ezt a szabályt a legtöbb ember nem ismerte és így nem is tartotta be. Ennek következtében igen sokan nem őrizték meg a régi rádiónyugtákat. Mint értesülünk, a postán a kiegyenlített évnegyvedek utólagos megtérítését követeli a rádióelőfizetőktől.

A Gloria javára igazolták a Gloria-CAO-mérkőzést

A Gloria-CAO-mérkőzés ügyével ma este foglalkozott Bucuresti-ben a nemzeti bajnoki bizottság, amely úgy döntött, hogy a mérkőzés két pontját 0:0 gólaránnyal a Gloria javára igazolja. Döntését a bizottság azzal indokolja, hogy a vasárnap lejátszott barátságos jellegű mérkőzés után a CAO nem állott ki hétfőn bajnoki mérkőzésre a Gloriával, a szabályoknak megfelelően. Szabály szerint ugyanis ilyen esetekben 24 órán belül az illető csapatnak bajnoki mérkőzést kell játszania, ez azonban elmaradt.

SELECT 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor
Még csak ma és holnap!
Shirley Temple:
Telefon: 284.
A kis lázadó.

CENTRAL 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor

WARNER OLAND, a kitűnő jellemszínész legújabb filmje:
A BUDHASZOBOR TITKA

Premier!

Telefon: 285.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megválasztottak deklarálták az arad-i kereskedelmi és iparkamara új tanácsát

— Az új tanács tagjai —

A kereskedelmi és iparkamarai választásokra szóló jelölő-listák benyújtásának határideje kedden lejárt. A választásokat tudvaleg október 1-re irták ki, de Arad-on a választásra már nem kerül sor, tekintettel arra, hogy csak egyetlen listát nyújtottak be és ezt a törvény értelmében Orezeanu Romulus törvényszéki főelnök megválasztottnak nyilvánította.

Arad-on ugyanis a régi tradíciókhoz híven, az ipar és kereskedelem képviselői továbbra is távol akartak tartani mindennemű politikai színezetet a Kereskedelmi és Iparkamarától és ezért egységes listában állapodtak meg. A törvény értelmében pedig abban az esetben, ha csupán egyetlen listát nyújtanak be, választásra már nem kerül sor, hanem ezt az egy listát nyilvánítják megválasztottnak. Tekintettel arra, hogy Arad-on ez volt a helyzet, a választási küzdelmeket megelőzték és ismét olyan vezetőség került a kamara élére, mely a teljes harmóniát biztosítja és Arad iparának, valamint kereskedelmének osztatlan bizalmát bírja.

A Kereskedelmi és Iparkamara új tanácsának tagjai a következők:

A nagykereskedői tagozat tagjai: *Mateescu Stefan, Adler Andor, Andrányi Lajos, Domán Sándor, Tatu Ioan, Faragó Rezső, Iercan Nerva, Szabó Miklós, Ieşanu Stefan, Stamp János, Rafiroiu Remus, Halász Dezső, Ciriçi Aurel, Kardos Jenő, Cosma Alexandru, Szenes Henrik, Schwartz Hermann, Popovici Aurel, Kornis Ödön, Albon Iosif, Tauszk Jenő, Engel Gyula, Schutz Jakab.*

A kiskereskedői tagozat tagjai: *Klein Sándor, Burza Cornel, Meer Armin, Muntean Gheorghe, Halic Petru, Juhász Gábor, Sándor Artur, Butoescu Traian, Bene Emil, Lapuşca Teodor, Apponyi Gyula, Kerpel Izsó, Juncan Iosif, Marcu Manasie, Bogyo Árpád.*

A nagyipari tagozat tagjai: *Neuman Károly, Sapira Emanoil, Jellinek József, Vigyázó László, Fringhian B. Martin, Kleinhändler Ábris, Comsa Emanoil, Gheorghiu Ioan, dr. Rácz Sándor, dr. Juhász Géza, Marian Ioan, Serbanescu Dimitrie, dr. Lutaí Cornel, Reinhart Gyula, Steiner Jenő, Szántay Lajos, Sincal Gheorghe, Rappaport Miksa, dr. Antal Andor, Bustin Alexandru, Dömötör László, Schillinger Andor, Popa Ioan.*

A kisipari tagozat tagjai: *Garoiu Andreiu, Mohor Ilie, Pápay Lajos, Hendl Ödön, Kará-*

csanyi Dimitrie, Bora Vasile, Hőmig Árpád, Pintér Viktor.

A kamarai törvény értelmében jelöltséget csak az vállalhat, akinek erre ajánlása is van. A most már megválasztottak tekintendő tanácsstagokat ezekre a tisztségekre a következők ajánlották:

A nagyipari tagozat tagjait: *Kornis Armin, Schwartz Gusztáv, Kornis Izidor, Zima Tibor, Rácz Emil, Stern Pál, Stern Péter, dr. Singer Lajos, Kovács Imre, Faix Jacques, Szerényi Géza,*

Nagyarányu élőállatkivitel indul Arad-megyéből Németországba

A Németországgal kötött egyezmény hatása

Nyilvánosságra került az a nagyjelentőségű egyezmény, amely Németországgal az élőállatkivitelre vonatkozóan létrejött. Ebből kitűnik, hogy az idén is nagymennyiségű élőállatot szállíthatunk Németországba. Ez év január elsején lejárt a román-német fizetési egyezmény és ennek következtében azóta csak *kompensációs uton mehetett ki élőállat Németországba.* Azóta Németországba irányuló élőállatkivitelünk visszaesett és ezért az állatexportőrök szindikátusa megbizta *Lobontiu Emil* elnököt, hogy Németországba utazzon és ott tárgyaljon az állatkivitelre vonatkozóan az illetékes tényezőkkel.

A tanácskozások eredményeképpen egyezmény jött létre, amelynek értelmében *Németország hater ezer szarvasmarha bevitelére ad Romániának kontingenst.* Ezt a mennyiséget 1937. január 15-ig kell leszállítani, még pedig a következő árfolyamon: I. osztályú szarvasmarha mázsánként 170 márká, II. osztályú szarvasmarha 68 márká. Ebből az összegből levonnak 8.50 márkát kiegyenlítési illeték címén és 16 márkát mázsánként beviteli vám címén.

Kötöttek még egy egyezményt, amely szerint 1937. január 15-ig 80 ezer sertést szállíthatunk Németországba. Ezek közül negyvenezret élő, negyvenezret pedig vágott állapotban. Huszezer élő sertést 1936. október 15-ig kell leszállítani, míg 20 ezret október 15-től 1937. január 15-ig. A vágott sertéseket csak október 15-től január 15-ig kell leszállítani.

Az október 15-ig leszállításra kerülő élő sertésekért mázsánként 78 márkát fizetnek és ezek után nem hajtanak be beviteli vámot, míg az október 15-től január 15-ig Németországba szállított élő sertések árát mázsánként 72 márkában állapították meg. A vágott sertések mázsánkénti ára 90 márká és bevitelüknél ugyan-csak nem kell vámot fizetni.

Ugy a szarvasmarhák, mint a sertések szállítása Bodenbachon keresztül történik. Az élő sertések sulya az átadás idején, Bodenbachban legkevesebb 130 kg. kell hogy legyen, míg a vágottaké 100 kg.

Ezeket az árakat Németország szociális politikájának megfelelően állapították meg, melynek értelmében nem engedhető meg, hogy a külföldről jövő áru drágább legyen, mint a belföldi. *Ilyen körülmények között a Németországba irányuló élőállatkivitel ezekkel az árakkal a szakértők szerint nem nagyon fizetődik ki és csak abban az esetben lenne rentábilis, ha a kivitel kompenzációs alapon lehetne lebonyolítani.*

A jelek szerint *Arad-megyéből is nagyobb arányú élőállatkivitel indul ennek a kontingensnek keretén belül Németországba.* A város vezetősége gondoskodik arról, hogy egyrészt a sertésvesznek elejét vegyék a kivitel megkezdésének időpontjáig, másrészt pedig a városi vágóhid o'yan állapotba kerüljön, hogy az exportvágásokat ott elvégezhessek.

Lengyel Béla, Verbos Nándor, Verbos Árpád, Reismann Jenő. A kisiparos tagozat tagjait: *Caracioni Gheorghe, Buzogány Márton, Hőmig István, özv. Müller Józsefné, Kell Rezső, Scheer Elemér, Lovrov Ferenc.* A nagykereskedő tagozat tagjait: *Kneffel Lajos, Ráskai Miksa, Sándor Béla, Angele Jenő, Basch Bertalan, Hirschmann Károly, Apponyi Lajos, Sándor Iván, Kálmán Adolf, Schartner Sándor, Alföldy Pál, Koch Dániel, Goldschmidt Miklós, Simay Aladár, Radó Gyula.* A kiskereskedő tagozat tagjait: *Aconiu Vasile, Maidt Emil, Zeiner Imre, Ordelt László, Adler Dániel, Iványi Menyhért, Goldmann Sándor, Ruttkay Gyula, Manca Demeter, Szentgyörgyi Emil, Botye Ferenc, Székely Mihály.*

Igy tehát az arad-i Kereskedelmi és Iparkamara új tanácsának összeállítása választás nélkül dőlt el, annak a harmóniának jegyében, amely ennek az intézménynek kebelében hosszú esztendőket óta uralkodik. Az új tanács rövidesen megtartja alakuló ülését és ekkor választják meg a tisztikart.

Most tették egyébként közzé állatkivitelünk augusztusi kimutatását. Ebből kitűnik, hogy két olyan piacot, amely a legiobbak közé tartozott: Olaszországot és Görögországot elvesztettük és ezért az exportszindikátus elhatározta, hogy újabb lépéseket tesz azok visszahódítására. A kivitel egyébként 1936. augusztusában a következőképpen alakult: Szarvasmarha 2998 db. (1936. július: 3144), 21.607 sertés (július: 16.296), 248 ló (július: 195), 525 bárány (július: 514), 10.000 kg. zsir.

A lisztárusítás körüli sérelmek miatt

feliratot intézett a pénzügyminisztériumhoz
a Kereskedőegyesületek Szövetsége.

Az arad-i és banat-i kereskedőegyesületek szövetsége felirattal fordult a pénzügyminiszterhez és az arad-i Kereskedelmi és Iparkamara után a kamarák szövetségét is megkereste közbenjárás végett, hogy a gabonaértékesítési rendeletről töröltesse az a rendelkezés, amely szerint a lisztet zsákszámra eladó kereskedő minden eladás esetében külön-külön tartozik a perceptia és a pénzügyvizsgálatóság láttamozásával elláttatni a zsák szállítási igazolványát. Ez a rendelkezés az ellenőrzés szempontjából egészen felesleges, mert a zsákokon levő többrendbeli előírtasos cédulák-ból és számokból, továbbá a minden lisztkereskedőre kötelező vételi és eladási könyvből tökéletesen ellenőrizhető a kiskereskedőig a liszt eredete és utja. A szállítási igazolványokat a hatóság bemonásra láttamozza, de ezek éppen úgy ellenőrizhetők volnának, ha láttamozás nélkül csatolnák a kereskedők minden kiadott zsákhöz.

A láttamozás nemcsak naponta többször veszi igénybe a kereskedő drága idejét a hatóságokhoz való szaladgálással és ottvárakozásokkal, egyúttal a hatóságoknak is egészen céltalan sok munkát okozva, hanem ami a legnagyobb baj, a rendelkezés sehogy sincs összhangban az étellel. Egész sereg olyan ünnep van, amikor a hatóságok nem működnek, ellenben az üzletek nyitva vannak és a gazdasági élet korlátlanul folyik, ilyenkor azonban lisztet eladni lehetetlen, mert a pénzügyi hatóságok nem működnek. Nemcsak a kereskedőnek, hanem elsősorban a közönségnek érdeke az, hogy a legelemibb szükségletet képező lisztnek akadálytalanul hozzájuthasson. Remélhető, hogy a szövetség utániáért sűrűn meglesz az eredménye s a mostani felesleges korlátozást hatályon kívül fogja helyezni a minisztérium.

= Állandó mintavásár és kiállítás Braşovban. A braşov-i iparosok és kereskedők már rége óta tervezik egy állandó braşov-i mintavásár megrendezését. Most a braşov-i Kereskedelmi és Iparkamara megkezdte a terv megvalósítását és felhatalmazást kért a minisztertanácstól, hogy a várostól telket vásárolhasson a mintavásár és kiállítás céljaira. A terv szerint a minisztertanács jóváhagyás után azonnal meg fogják kezdeni az építkezéseket és így a jövő év tavaszán már meg is nyitnák a braşov-i állandó kiállítást és mintavásárt.

Merített papírok

Kender papírok

Fogalmi papírok

Névjegykartonok

Könyvnyomó papírok

Famentes nyomó papírok

stb. nagy tételben és detailban,

jutányos árban kaphatók az

Aradi Közlöny

kiadóhivatalában.

Szerdán temetik

a Felsőtemetőben az arad-i villanygyár főgépészét

Mai lapszámunkban részletesen beszámoltunk arról a tragikus szerencsétlenségről, mely a villanygyárban történt és amelynek Buza István, a gyár egyik régi, kitűnő szakembere áldozatul esett. Buza István közel husz éve állott a gyár alkalmazásában és mint kitűnő szakértőt hozták le annakidején Budapestről, az ottani Ganz-gyárból, ahol hasonló beosztásban dolgozott. Főtisztviselői fizetést élvezett, mert munkásságát a gyár vezetősége megértően honorálta. Buza István hirtelen bekövetkezett halálát három, férjénél levő leánya és egy iskolás fia gyászolja a mélyen sujtott feleségén kívül.

Buza István temetéséről is történt intézkedés és eszerint szerdán délután 5 órakor a Felsőtemetőben helyezik örök nyugalomra a hivatásának áldozata lett főgépészét. A halálos baleset második sebesültje, Pascu Arcadie a kezén sérült meg és még ma is kórházi ápolás alatt állott.

Agyonverték két japán újságíró és inzultáltak egy japán tisztet a kínai nacionalisták

Tokióból jelentik: Csingtauban és Fengtaiban súlyos természetű zavargások voltak. A kínai nacionalisták gyűléseket tartottak, melyeken hevesen kikelték a japánok fellépése ellen, akik — mint ismeretes — megszállva tartják nemcsak Shansi tartományt, de a Sárga Folyó felső folyását is. A gyűlések után ugy Csingtauban, mint Fengtaiban zavargások voltak, melyeknek során Csingtauban a tömeg **tettleg inzultált egy japán tisztet, míg két japán újságírót úgy megverték, hogy a két újságíró később a kórházban sérüléseibe belehalt.**

A Havas Távirati Iroda Jelenti Tokióból, hogy a japán fővárosban ezek az események óriási felháborodást idéztek elő és politikai körökben komolyan aggódnak, hogy a kínai-japán viszony végzetesen kiéleződhet.

A Reuter értesítése szerint a japán Hadügyminiszter engedélyt kapott a mikádótól, hogy újabb csapatokat küldjön Kinába és hogy a Sárga Folyót megszállva tartó hajórajt újabb egységekkel kiegészítsék. Ennek következtében hétfőn újabb japán csapatok érkeztek Sanghajba és Hangkuba. Tokióban az a felfogás uralkodik, hogy a nankingi kormány nem bír elég tekintéllyel ahhoz, hogy megvédje a területén élő japánokat, úgy hogy a japán állampolgárok védelme céljából a japán kormány kénytelen lesz újabb csapatokat küldeni Kinába.

Shansi tartomány kormánya tegnap rendeletet adott ki, melyben megtiltja, hogy kínai alattvaló japán szövetet és textilneműt vásároljon. Aki a rendelet ellen vét, azt súlyosan megbüntetik.

SZERDÁN és SZOMBATON

VEGYE MEG A

Sportlapot

Kapható

Romániában is mindenütt

Fegyencelázadás

Sopronból jelentik: A sopron-kőhidai fegyházban vasárnap délelőtt fegyencelázadás tört ki. A fegyencek már reggel zajongani kezdtek, később az egyik fegyenc cigarettára gyújtott. A fegyőr felszólította a fegyencet, hogy dobja el az égő cigarettát, mire a fegyencek társuk mellé állottak és körülfogták a fegyvert, akit le

a sopron-kőhidai fegyházban

akartak fegyverezni. Az őrnök sikerült riasztólövést leadnia, mire a következő pillanatban száz fegyőr sorakozott fel a 900 fegyencsel szemben. A helyzet egyre veszedelmesebb lett, mikor végre a fegyház igazgatóságának segélykérésére a városi őrség is kivonult a fegyházhoz és golyószórókat állított fel, mire a fegyencek megadták magukat.

SPORT KÖZLÖNY

Egyheti szünet után ismét teljes forduló a nemzeti bajnokságban

A Gloria Arad-on ütközik meg a Venus csapatával, az AMEFA Cluj-on játszó együttesében a sérült Cucula és a beteg Léb szereplése bizonytalan

Arad. A nemzeti bajnokságban a vasárnapi szünet után, ismét teljes forduló következik. Az arad-i együttesek két fronton vannak érdekelve. A Gloria Arad-on játszik a Venus csapatával, míg az AMEFA-nak Cluj-on kell játszania az Universitatea együttesével. A csapatok készülődéseiről és az ezzel kapcsolatos eseményekről az alábbiakban számolunk be:

Sérülések gyengítik az AMEFA-t

Az AMEFA Cluj-on játszik az Universitatea-val, amely otthonában rendkívül erős és legyőzése nagy sikernek számítana. Az AMEFA kedvezőtlen előjelekkel indul erre a mérkőzésre. Léb beteg, Cucula pedig nem heverte ki a Venus elleni meccsen szerzett sérülését. Az AMEFA ezuttal hosszú idő után komoly összeállítási gondokkal küzd, amennyiben jelen pillanatban csak négy egészséges csatár, Praszler, Perneki, Fried és Batrin áll rendelkezésre. Az elsőszámú csatártartalék Dvorsáknak a játékjoga két hónapra fel van függesztve, miután egyik szövetségi díjmérkőzésen kiállították. Eszerint — Szaniszló II. szerepeltetése esetén — 2 esélyes csatárjelölt jöhet csak számításba, Tóth lenne a jobbszélső, ez esetben Praszler játszhatna jobbösszekötőt és ekkor a támadósor a következőképpen festene: Tóth, Praszler, Perneki, Fried, Batrin, vagy a másik megoldás szerint Blaskovits lenne a jobbösszekötő és ebben az esetben így állana fel a támadósor: Praszler, Blaskovits, Perneki, Fried, Batrin.

Rendkívül heves összecsapás várható a Gloria — Venus meccsen

A Gloria tehát Arad-on játszik a bajnokság egyik legiagosabb aspiránsával, a Venus csapatával. A Venus kitűnő, a Gloria-játékosok

pedig a liga-válogatottban vasárnap is tanujelét adták, hogy már megközelítik legjobb formájukat. A Venus csapatában szerepel a görög származású csatár: Humis, akiről olyan sok szó esett a közelmúltban. A Gloria—Venus mérkőzés a forduló egyik legizgalmasabb összecsapásának ígérkezik és két igen jó formában levő nagyképességű csapat ütközik meg a bajnoki pontokért Arad-on a Gloria-sporttelepen. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről ajánlatos már jóelőre gondoskodni. A jegyelővételi pénztár csütörtökön nyílik meg a „Concordia” Munteanu-papírüzletben (Str. Eminescu).

Timișoara-n helyi derbi

Timișoara-n a helyi derbi körül lebonyolításra a Ripensla és a Chinezul, ILSA csapatai között. Tekintve a Ripensia gyenge formáját, viszont a Chinezul, ILSA legutóbbi javulását, nem lenne meglepetés, ha a bajnokcsapat vasárnap a harmadik vereségét szenvedné el.

A fővárosban a CAO játszik, de az oradeai csapat nem tárlálhat tulzott győzelmi reményeket, miután ellenfele, az Unirea-Tricolor különösen otthonában félelmetes.

A CFR—Juventus-meccs szombaton ugyancsak a fővárosban lesz. A CFR-ben már játszani fog sok huza-vona után Barátki, akivel a támadósor átütőereje lényegesen megerősödik. A CFR nagy favorit, ha csak váratlan kisiklás nem történik, biztosan győznek.

Oradea-n a Ripensia ellen győztes Crișana a nagy favorit a Victoria elleni meccsen.

A szombat—vasárnapi forduló tehát izgalmas küzdelmeket ígér, ez a forduló abból a szempontból is fontos, hogy a mutatott formák alapján állítják össze a magyar csapat ellen szereplő válogatott csapatot.

Az Austria képezi az osztrák válogatott törzsét

— Utolsó bécsi jelentés a válogatott-frontról —

Bécsből jelentik: Meisl vasárnap Dornbachban „figyelt”. Az Admira—WSC mérkőzést nézte és elégedetlenül jött haza. Csak növekedett elégedetlensége, amikor beszámoltak neki az Austria—Rapid mérkőzés eseményeiről. Az öreg Lueff volt a mezőny legjobb embere! kit csak kényszerűségből állított újra csatasorba a Rapid.

Akárhogy is alakulnak azonban a formák, hiába játszott ma gyengén az Austria, Bécsben biztosra veszik, hogy Meisl csapatában mégis 8—9 Austria-játékos foglal majd helyet. Meisl a „prágai” formából fog kiindulni.

Csak szerdán este állítja össze csapatát Meisl, de nem sokban fog eltérni az alábbiól:

Zöhrer, vagy Raftl — Sesta, Schmaus — Adamek, Mock, Nausch — Zischek, vagy Vogl L., Stroh, Sindelar, Jerusalem, Viertl.

Groteszkül hat, hogy a bajnok Admirából, amely jelenleg is veszített pont nélkül 17:0-ás egyedülálló gólaránnyal vezet a bajnokságban, egyetlenegy játékosnak sincs kilátása arra, hogy bekerül a válogatottba.

De Meisl azt mondja, hogy tudja, mit csinál.

A másodosztályu bajnokság állása

1. Crișana	5	4	—	1	23	6	8
2. Titanus	4	4	—	—	12	4	8
3. Fortuna	3	1	1	1	4	4	3
4. Slavia	3	1	1	1	2	4	3
5. CAR	3	1	—	2	8	9	2
6. Vulturul	2	1	—	1	5	7	2
7. Victoria	3	1	—	2	4	13	2
8. Virtutea	4	—	—	4	4	12	—
9. Banatul	1	—	—	1	1	4	—

O Somogyi Klári lett az országos bajnok. Bucuresti. Somogyi Klári az országos bajnokságért folyó verseny tegnapi napján 6:1, 6:4 arányban győzelmet aratott Poppenné-Zizovits Lenke felett és ezzel megnyerte a bajnokságot.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
főel.

Kérdések az egyik legnagyobb magyarországi hagyaték körül

Maradt-e végrendelet a milliomos Frommer Rudolf után?

Százötven találmány, érdekes filmek és alapítványi tervek

Budapestről jelentik: Érdeklődéssel kísérik azokat a tárgyalásokat, amelyek most a minap elhunyt Frommer Rudolf ny. fegyvergyári igazgató hagyatéka körül megindultak. A köztisztviseltekben álló igazgatónak hirtelen bekövetkezett halála a közgazdasági világban megdöbbentést keltett, mert Frommert egészséges embernek ismerték és tudták róla, hogy még életének végén is naponta tizenkét órát töltött munkában.

Most, hogy hagyatékának rendezését megkezdették, kiderült, hogy Frommer igazgató után többmillió pengő értékű vagyon maradt, amelynek leltározása és megbecslése előreláthatóan hónapokat fog igénybe venni. Hátrahagyott vagyonát, — amely ingatlanokból, nehéz tőzsdei papirokból, ékszerekből, műtárgyakból és takarékbetétekből áll —

az utolsó évtized egyik legnagyobb magyar hagyatékának tartják.

Bár általánosan tudták, hogy az igazgató egész életében szenvedélyes feltaláló volt és még pár nappal halála előtt is találmányainak bonyodalmas ügyeivel foglalkozott, mégis meglepetést keltett most a hivatalos megállapítás, hogy százötven találmányt hagyott hátra.

Frommer Rudolf már a múlt század kilencvenes éveiben magára terelte a közgazdasági körök figyelmét. Mint a fegyvergyár vezető tisztviselője, eleinte a tőzsde felé orientálódott. Kiadta a magyar-német tőzsdei szótárt, majd feltűnést keltő tervezetet dolgozott ki a határidőüzletek tőzsdei bevezetéséről. Ez a fontos reform azután tervei alapján hamarosan nemcsak nálunk, hanem a világ valamennyi gabonatőzsdéjén meghonosodott.

Közel negyven évet töltött a Fegyvergyárnál és ez idő alatt széles méretű közgazdasági tevékenységéért többször részesült kitüntetésben. Még Ferenc József adományozta neki fegyverneki előnévvel a magyar nemesiséget, majd később udvari tanácsos lett; a világháború után pedig a kormányzó másodosztályú érdemkereszttel tüntette ki. Ő azonban minden kitüntetése mellett is a legszerényebb polgári életet élte és legboldogabb volt — laboratóriumában.

Találmányai a fegyverszakma körébe tartoznak. Legnevezetesebb közöttük a híres Frommer-pisztoly, amely az egész világon

ma is páratlan. Levelezéseiből most derült ki, hogy Frommernek külföldi találmányaiért gyakran milliókat kínáltak, ő azonban egyetlen szabadalmát sem adta el külföldre.

Amióta 1935. júliusában a Fegyvergyártól megvált, almaucai villáiban minden idejét találmányai tökéletesítésének szentelte. Később este is világosság szűrődött ki laboratóriumából, ahol még a halálát megelőző napokban is szorgalmasan dolgozott. Érdekes és felemleltésre méltó, hogy

feltalálói munkájának mozzanatait filmeken örökítette meg.

Mai tervek szerint ezeket a filmeket — amelyek a nagy magyar feltaláló rejtett működését tanulságosan vetítik elénk — most állítják össze és nyilvánosságra akarják hozni.

Közgazdasági körökben érdeklődéssel várják Frommer végrendeletét. Bizalmasai úgy tudják, hogy életének végén nagy magyar alapítványok terveivel foglalkozott. Ennek ezért azt hitték, hogy terveit végrendeletében fogja megvalósítani. Halála óta ügyvédekkel, közjegyzőkkel keresik végrendeletét, de nem találják. Ezt bizalmas környezetében úgy magyarázzák, hogy a milliomos igazgató fáradhatatlan munkája közben nem gondolt a halálra és

nem foglalta írásba utolsó akaratát,

váratlanul lepte meg az agyvérzés, hatvannyolc éves korában és hirtelen kioltotta életét. Ha végrendelet ezután sem kerül elő: a többmillió Forrástól megfosztott boldogult igazgató három gyermeke öröklő.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lej.** Minden további ára 10 szóig csupán **2 lej.** szöveg 2 lej. szöveg

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

LEVELEZÉS

Harró* jelígre levél van a kiadóhivatalban. 4498

HÁZASSÁG

19 éves feltűnően csinos árvalány 500 hold földbirtok, két bérház, egyéves-millió készpénzhozománnyal férjhez menné. Érdeklődőknek fényképét megküldöm. Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája, Timișoara. 4392

Házasság céljából megismerkedne 40 éves fatusi nő, intelligens, idős, iómódu triemberrel. Levél „Volt hivatalnokn” jelígre a kiadóba kérések. 4506

ALKALMAZÁS

Perfekt mindenek, hosszabb bizonyítvánnyal, elsejére kerestetik. Liszt-útlelet, Bulev. Regina Maria 9.

MINDENES SZOBALÉNYT keresek október elsejéi belépésre. Str. Eminescu 17. földszint balra. 4504

Gimnázista leányt korrepetáló hölgy felvétetik. Cim a kiadóban. 4505

Karosszéria munkához értő bognárt keresünk állandó alkalmazásra azonnali belépésre. Mera autóbusszállalat, Arad. 4503

LAKÁS

AZONNALRA kiadó 2 szobás ujonnan festett lakás mellékhelyiségekkel, Str. N. Filipescu 32.

Erkeléses, kétszobás, modern, fürdőszobás lakás azonnali kiadó. Cim: Czitrom, Str. Mucius Sceavola 38. (Gázgyárral szemben.) 4493

VÉTEL ÉS ELADÁS

Haláleset, elutazás, külföldi költözésből kilyólag veszek készpénzért óska butorok, ruhaneműket, festményeket, könyveket, szőnyeget, ágyműt, matracokat, hangszereket, máku a'ura-napirt, óskavasat, padlásholmit stb. Vidékre is megyek. Cimeket a kiadóba, vagy lakásomra, Str. Theodor Ciontea 10. 4219

FRANCIA háló, épületfa, stb. eladó. Megtekinthető délután C. Saguna 153., kaputól jobbra. 4507

Malomtulajdonosok figyelmébe !! Kelegép 200-as szívós filter, fa'katrészek, csehaustor, bauwinde, malmgépek, vasalkatrészek, 60-75 nyomtávu vagonettek, vasablakok, faanyagok és egyéb felszerelési tárgyak eladók. Érdeklődni: Jakubovits István, Gelu, Timis-Torontal, Moara. 4508

Villany-szerelés és azok javítása
Villany-műszerek és azok javítása
Villany-csillárok és azok javítása
Villany-gépek és azok javítása
Villany-szerelési anyagok raktára
NAVRÁDI,
Arad, Str. Metianu. 982

ÖZLETEK

Arad-on jól bevezetett üzlet fejlesztéséhez 100-150.000 Lej készpénzzel rendelkező társat keresek, házasság lehetséges. Üzletszerető hölgyet írjanak: „Vállalkozó szellem” jelígre. 4495

KÖLÖNFÉLÉK

Beraktározási raktárban lakásberendezések, ingóságok beraktározható. eladó fehér modern hálószoba, villanylámpák, üvegfal, 1/2 réz vaságyak, karosszék, asztalok. Str. Moise Nicoara No. 9-11. 4489

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA SZEPTEMBER 23.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, rádió-hírek, gramofonlemez, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vízállásjelentés, tőzsde, sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek. 14.30: Könnyű zene gramofonlemezeken. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, gabonatőzsde. 19.04: A rádiózenekar hangversenye. 20.15: Rádióegyetem. 20.35: Angol zene. (Gramofonlemezeken). 21.10: Rádiózenekar. 21.30: Nina Alexandrescu hegedűművész hangversenye. 22.05: Aktuálisok. — 22.10: Gh. Nicolescu-Bănu énekhangversenye. Operarészletek és áriák Offenbach, Rossini, Musorgsky műveiből. 22.30: Hírek, sport. 22.45: A rádió szalonzenekarának hangversenye 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemez, 8.20: Étrend. 11: Hírek 11.20 Felolvasás. 11.45: Felolvasás 13: Déli harangszó. 13.05: Endre Béla énekgyűjtése. Közben, kb: 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.40: Hírek. Étrend 17.15: A rádió diáklétfelirása: „A levegő meghódítása”. 17.45: Pontos időjelzés, hírek 18: Bodócs Béla és cigányzenekara. 19: „A francia nemzet bank”. 19.30: Budapesti Hangversenyzenekar. 20.45: Molnár Sándor csevegése. 21.15: Gittar-est 22.20: A rádió külügyi negyedórása 22.35: Hírek. 22.55: Táncczene közvetítés. 24: Kamarazene, Hanglemez. 1.05: Hírek

Budapest II. 19.30-19.55-ig: Olasz nyelv oktatás. 20-20.25-ig: „Az angol líra”. 21.30-21.50-ig: Hírek. 21.55-22.55-ig: Versenyművek. Hanglemez

Bécs. 8.25-9: Könnyű lemezek. 13: Szórakoztató zene. 15: Mozart: D-moll zongoraverseny. 17.05: Híres énekkarok lemezei 20.30: Török zene (Zongora és szaxofon) 21.20: Verdi: „Alzira”, opera. 0.45-2: Bécsi különlegességek (lemezek).

Kassa. 12: Lemez. 15.10: Lemez 16: Franck: A-dúr hegedű- és zongorasztantá. 17.10: Rádiózenekar. 18.40: Magyar műsor.

Strasbourg. 21.30: Straus. O.: Csokoládé katoná. háromfelvonásos operett. Belgrád. 7-8: Reggeli műsor. 13: Rádiózenekar. 14.15: Bartony János

énekel. 18.20: Rádiózenekar. 19.30: Lemezek. 21.20: Lemezek. 22.30: Lemezek. 23.20-24: Mokranjac cselló- és Butakov zongoraművész játéka.

Milánó. 18.15: Szoprán- és zongoraszó. 20: Vegyes zene. 21.40: Orgonaverseny. 22.40: Rendőrzezenekar. Utána tánczene

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 24

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, rádió-hírek, gramofonlemez, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vízállás, tőzsde, hírek, sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek. 14.30: Könnyű zene. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, időjárás, gabonatőzsde. 19.04: A Motol-zenekar szórakoztató zenéje. 19.50: Rádióegyetem. 20.10: A hangverseny folytatása. 20.30: Aktuálisok 20.40: Mircea Confort énekel. 21: Új könyvek. 21.15: A rádiózenekar hangversenye Keleti zene. 22.30: Rádióhírek, sport. 22.45: Hegedűhangverseny. 23.20: A Magyar zenekar játéka. 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemez. 8.20: Étrend. 11: Hírek 11.20 „A hasi hagymáz” (Felolvasás. 11.45: „Őszi versek”. (Felolvasás.) 13: Déli harangszó 13.05: Nvári Rudi és cigányzenekara. Közben, kb: 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. 14.30: Polonyi Elemér zongorázik, Dörner Auréliáné énekel. 15.40: Hírek, étrend. 18.30: A rádió szalonzenekara Közben: 19: „A nyolcadik magyar-osztrák válogatott labdarúgó mérkőzésről”. 19.45: „Kertészeti tanácsadó”. 20: Kedélyes lemezek. 20.30 „Éjjeli őrségen Antwerpenben” 21: Két egyfelvonásos vígjáték. 23.10: Hírek 23.30: Öreg primások zenekara. 0.30: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.20-19.40-ig: „Eötvös József diákkori barátja és a Karthausi”. 19.45-19.55-ig: Szalonzenekar. 20-20.40-ig: Angol nyelvoktatás. 20.50-21.40-ig: Állástalan 7. Szimfonikus Zenekara. 21.45-22.05-ig: Hírek 22.10-22.30-ig: Hanglemez.

Bécs. 8.25-9: Könnyű lemezek. 11.50: Jódlemezek. 13: Könnyű lemezek. 17: Hírek. Dívatos dallemezek. 20.40: A 9. alpesi vadászrezd zenekara. 22.15: Bécsi verki. tarka est. 23.10: A Walkür első felvonása lemezek. 23.30-2: Táncczene.

Kassa. 11.05: Lemez. 12: Lemez. 13.35: Rádiózenekar. 14.30: Lemezek. 18.40: Magyar műsor. 19.45: Ruszin és magyar hírek.